

de genade werd geschonken, dat zij tot de ware kerk terug mochten keeren, zeggen: mea culpa. Mijn schuld. En wij willen hopen, dat God ons die schuld om Christus wille zal vergeven. Hij heeft er voor betaald.

Maar schuldbelijden, omdat God ons genadig is geweest?

Omdat Hij weer een wederkeer tot de gehoorzaamheid heeft gegeven? Daar is nog een reden tot schuldbelijden voor Gods aangezicht. Deze, dat wij nog vaak zoo onwillig zijn, om, nu de Heere ons in de kerk gehoorzaam maakte en ons weer een rijke prediking schonk, waarover wij ons niet genoeg kunnen verblijden, deze gehoorzaamheid in heel ons leven, voor al ons bouwen met hout en hool en stoppelen in velerlei organisatie, door te trekken, omdat dat ons offers kost. De echte reformatie is niet goedkoop, vooral niet voor ons, die zoo verre reeds afgleden. Daar is veel zelfverloochening voor noodig.

En zouden wij nu de reformatie in ons leven stopzetten, luisteren naar diegenen, die dan spreken van radicalisme en extremisme en meer van die booze woorden, en met een arm zondaarsgezicht naderen tot de bedervers der kerk en zeggen: laat ons gezamenlijk schuld belijden? Dat zou wel heel erg zijn.

De eenvoudige kinderen Gods denken er dan ook niet aan. Niet omdat zij niet altijd schuld willen belijden, als zij werkelijk iemand kwaad hebben gedaan, maar omdat zij het als een groote zonde zien, dat zij schuld zouden belijden, omdat zij door Gods genade getrouw en gehoorzaam mochten zijn. Zij zullen gaarne zien, dat ook zij, die ons uitwerpen en hiervoor nog altijd God danken, zouden willen meewerken om het gebeuren in onze gereformeerde kerken zoo duidelijk mogelijk zichtbaar te maken. Dat zou helpen. Want dan zou een ieder waarlijk weten wat er is geschied. En hebben wij daartoe niet juist opgewekt? Maar juist dat verzoek werd afgewezen.

Dan zou de schuld worden gekend. En daarna kon een oprecht schuldbelijden mogelijk zijn.

Met hartelijke groeten en heilbode uw toegeneegen

MARNIX.

PERSSCHOUW

Ds H. A. Stel over het voorstel Assen.

Ds H. A. Stel schrijft in K'b, Z.H. Zuid:

Hoe hebben de Synod. gebonden kerken nu deze kans van twee jaren benut? Ze hebben die schoon voorbij laten gaan en alleen maar wat gehakketakt over het „voorschans alle schriftelijk“.

Ze hebben gebeden tot de Heere opdat Hij onder ons, vrijgemaakten van hun zondige daden, een Geest der bekering zou zenden, maar vergeten, dat die Geest door het Woord komt, waarnaar wij hun toegesegd hebben, bereidwilligheid te willen luisteren. Zij hebben twee jaar lang een beroep gedaan op de bereidwilligheid des Heeren, van Wlen ten diepste alle bekering is. Maar dit beroep was schijn, want zij wilden 's Heeren medearbeiders niet zijn, ondanks de kans die ze hadden, om n.l. met het Woord, van hun kant gezegd „desnoods voorshands alle schriftelijk“, hun „zondaren“, die zich daarvoor bereid hielden nogmaals te overtuigen van hun zonde.

Kort en goed: Zij hebben twee jaren lang geweigerd om over de eigenlijke oorzaken der breuk te spreken met ons.

Dit constateert de kerkeraad van Assen heel terecht. En dan zegt hij niet: laat ons nu dus maar ophouden, want zij blijken niet te willen. Dan zegt deze kerkeraad wel: laat ons met een allerlaatste appel nog éénmaal naar ze toetreden, nu als Synode, dus als kerken allen tezamen en dan zeggen: zo hebt gij gehandeld met ons destijds; staat ge er nu nog achter, of is uw gedachte over de juistheid van toen misschien anders.

En als ze er dan nu nog niet op in willen gaan, dan zegt de kerkeraad van Assen, zet dan een punt.

Wie zou één kwaad woord, één verkeerde gedachte kunnen aanwijzen in dit verzoek van Assen.

Onze Synode hore naar deze stem en neme zo haar besluit.

K. S.

Waarom wilt U zóó?

Uit Ons Kbl. (prov. Utrecht):

A en B willen samen naar Amsterdam.

Maar A wil op de fiets en B wil met de trein.

A zegt nu: Ik merk het al: Jij wil niet met mij naar Amsterdam.

Maar B zegt: Ik merk het al: Jij wil niet met mij naar Amsterdam.

Dwazen zult gij zeggen. Als A nu eens zeide waarom hij met de fiets wil en B waarom hij met de trein wil.

Weinu, als men vandaag nu ook eens luisterde naar de argumenten, waarom de een zegt: voorshands schriftelijke samenspreking en de andere zegt: alleen mondelinge samenspreking. Immers uit de argumenten zal moeten blijken wie werkelijk de eenheid begeert.

De brochure van Ds B. A. Bos.

K. S.

Ds E. T. v. d. Born: is de kerk wel gescheurd, ds Bos?

In Ons Kbl. (prov. Utrecht) ds E. T. v. d. Born:

Ds Bos kan met mij, en wij kunnen met elkaar weten, dat de kerk, waarvan de Schrift en de Belijdenis spreken, nog nooit gescheurd is, en ook nimmer gescheurd kan worden. Van deze kerk belijden we toch, dat „de Zone Gods uit het ganse menselijke geslacht zich een gemeente tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord in enigheid des waren geloofs, van den beginne der wereld tot het einde, vergadert, beschermt

en onderhoudt, en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig blijven zal“.

Maar een heel andere vraag is blijv., of er ook gelovigen zijn, die deze kerk niet zoeken, of niet zoeken willen, of zichzelf van deze kerk loscheuren, of eigenwillig vergaderen. En ook is het een geheel andere vraag, of er zijn, die „onder den Christelijken naam onchristelijke leer of leven voeren, en blijv. een revolutie in de kerk aanrichten. En ook is het een geheel andere vraag, of er mensen zijn, die deze kerk in deze wereld onder hun macht en hiërarchie brengen, en alsoo heerschappij voeren over het erfdeel des Heeren. Daarom zeiden onze vaders in 1517 niet „de kerk is gescheurd“, maar zij zeiden „de kerk van Christus is gekomen onder de hiërarchie van den Paus, en zij riepen allen, die den Heere Christus liefhadden, in onverderfelijkheid, op om zich vrij te maken van deze hiërarchie, en zich af te scheiden van degenen, die niet van de kerk waren. En in 1834 zeiden onze vaders in ons vaderland niet „de kerk is gescheurd“, maar zij zeiden „de kerk is bijna tot niet gekomen onder het staatscreatuur van Willem I, en zij riepen allen, die in ons vaderland den Heere Christus liefhadden, in onverderfelijkheid, op om zich vrij te maken van dit juk, en zich weer bij de ware kerk te voegen, die er was, er is en zijn zal, „omdat Christus zonder onderdanen niet zijn kan“.

En deze simpele geloofsverweking, dat de kerk nog nimmer gescheurd is, en nooit gescheurd kan worden, en Ds Bos toch zeer nadrukkelijk over die kerk wil spreken, gezien de teksten, waaraan hij gedacht wil hebben, deze simpele geloofsverweking doet mij nu vragen: Waar is hier de concrete aanklacht?

Ds v. d. Born's vervolg inzake ds Bos.

Ds E. T. v. d. Born vervolgt in het nummer van „Ons Kbl.“ van een week later:

Ds Bos maakt geen onderscheid meer. Maar nu ontwijkt hij precies de kwestie, waar het om gaat. Namelijk de kwestie der vrijmaking. Of deze daad van vrijmaking opkwam uit de gehoorzaamheid aan God, uit het zoeken van Zijn normen, uit het vragen naar Zijn wet. Ja, of deze daad van vrijmaking opkwam uit het zoeken van de ware kerk van alle tijden en alle eeuwen, en van hare kenmerken. Of wij, in den engpas gedreven door Synodale uitspraken, niet anders konden dan den Heere volgen, en onzen hals buigen onder 't juk van Christus door een acte van vrijmaking, precies zoals in 1834 blijv. En nu baat het Ds Bos niet meer, als hij een paar bladzijden verder nog poogt om die vrijmaking te redden door te zeggen, dat hij „onze zaaksgerechtigheid voor God meent te moeten handhaven“. Hij heeft ons eerst met elkaar, uitwerpers en vrijgemaakten, onder één noemer gebracht als „kerkscheurders“, en dus daarmee ook de vrijmaking zelf onder het oordeel des Heeren geplaatst.

Verder:

Het komt wel vele mensen in het geveel, om ons allen onder één noemer te brengen — kerkscheurders — MAAR WAAR IS HET WERK GODS IN 1944? Ds Bos? Dat werk Gods, dat Hij in Zijn genade deed, dat werk Gods VAAGT GIJ EENVOUDIG WEG MET UW FATALE PROBLEEMSTELLING. En zie, dat vind ik nu verschrikkelijk, want nu geeft gij God de eer niet, Die Zich onzer heeft ontfemd. Gesteld, dat er in 1944 niemand trouw was geweest, en wij ons allen hadden laten binden, waar de Heere niet bond, en ons allen hadden gebogen onder een nieuwe kerkelijke hiërarchie, en de ganse Gereformeerde Kerk van het „heilspoor“ was afgegaan, en de ganse Gereformeerde Kerk „bewust zijn wetten schond“, ja wat dan? Was het dan niet benauid geworden? Maar als God nog ogen opent, en harten verlicht, en tot geloof en trouw bekwaaamt, en Zich alsoo over Zijn kerk ontfemt — waarom plaatst gij dan vandaag gehoorzamen en ongehoorzamen, getrouwen en ontrouwen onder éénzelfden noemer van „kerkscheurders“.

Alsmede:

Gij zegt wel, dat NIEMAND onzer het hoofd kan opheffen voor God, omdat „de kerk gescheurd is“, en toch weet ik, dat er zijn, die dat wel doen, en die zich DEN ZEGEN der vrijmaking niet KUNNEN laten ontnemen, omdat zij dan den Heere Zijn eer niet meer zouden geven, dat HIJ HEN VRIJMAAKTE, en HIJ HEN DE WARE KERK DEED ZOEKEN in het uur, toen de Geref. Kerken zogenaamd scheurden! En deze duizenden eenvoudigen, die simpel gehoorzaam waren in dat crisis-uur der KERK, deze duizenden eenvoudigen mogen door U niet, en door niemand als „kerkscheurders“ getypeerd worden, die „voor het aangezicht des Heeren hebben te belijden.....“ dat de Kerkscheuring, die heeft plaatsgevonden, een zeer zware zonde is, wij ze niet anders valt te kenmerken dan als een verbreking van het ene, door den Heiligen Geest bezielde, lichaam van Christus. En als niemand onzer hun zaaksgerechtigheid meer zou verdedigen, dan zal de Heere het Zelf doen. Hij heeft immers de rechtvaardigen lief?

Het is Uw fatale probleemstelling — allemaal kerkscheurders — welke zich hier wrekt. Want nu krijgt de Heere Zijn eer niet.

K. S.

„Neef Henk“ over voorslag-ds B. A. Bos.

„Neef Henk“, die wekelijks „een krabbel“ schrijft in Ons Kbl. (prov. Utr.):

Eén ding mogen wij daarbij niet vergeten: de zonde van kerkbederf moet eerst worden uitgeroeld, met wortel en tak. Als dat niet gebeurt, dan is de kerk geen kerk meer, maar wordt zij permanent een bondgenote van Satan.

Dat is NIET, wat men in synodalen kring noemt, de zucht om voor de volle honderd procent gelijk te krijgen. Neen, het gaat niet om ons en ons kleinsamenlijk gelijk. Maar het gaat om de handhaving van de Majesteit van het Recht van Jezus Christus over Zijn Kerk. Daar mag niet aan worden getornd en daar mag geen millimeter van worden afgedaan. Op den weg van doorgaande reformatie mogen wij niet den weg terug

gaan. Als men dat van ons verlangt, dan kunnen we maar één antwoord geven: ONMOGELIJK. In dat geval is er maar één vorm van hereniging denkbaar en wel: Vrijmaking. Vrijmaking van de kerkzonden, opdat de Kerk de merktekenen der ware Kerk niet verlieze en alsoo vervalle tot een bondgenote van Satan.

K. S.

Classis Zwolle over voorslag Ds B. A. Bos.

Uit het verslag der classis Zwolle:

Bij het laatste punt wordt de instructie van Emmeloord behandeld. Deze kerk ziet gaarne de weg tot mondelinge samenspreking opengesteld, maar dan zo, dat daarin niet tot uitdrukking komt de particuliere mening van personen, maar dat het gesprokene resulteert in een oordeel der deputaten; terwijl van het gesprokene een stenografisch verslag wordt gemaakt ter informatie van de kerken. Met deze instructie wordt gecombineerd een voorstel van ds. Selles: „zo mogelijk met medewerking van de Part. Syn. er bij de Gen. Syn. op aan te dringen dat de Synode deputaten voor de samenspreking concrete punten, aansluitend op de concrete feiten aangeve, waarover samenspreking, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk, moet worden gevoerd, maar dan zo“..... enz.

Dit voorstel wordt verworpen. Aangenomen wordt wat de kerk van Kampen voorstelde: „De classis besluite, dat de Part. Syn. aan de Gen. Syn. voorstelle dat de deputaten voor contact met de Syn. geb. kerken, gebonden blijven aan de instructie die hun in 1946 verstrekt werd, opdat a.) het recht des Heeren over de kerken blijve bediend, b.) het kerkvolk met deze dingen kan blijven meeleven, c.) het ambt der gelovigen daardoor kan blijven functioneren.“

K. S.

Ds D. K. Wielenga over voorslag ds B. A. Bos.

In „De Schaapskool“ schrijft ds D. K. Wielenga:

Er is een merkwaardige verwarring der geesten openbaar geworden. Laat ons evenwel zakelijk de kwesties en de behandeling ervan zien.

Ik wil reeds bij voorbaat uitspreken dat ik het met de argumentatie van K. S. volmaakt eens ben.

Het gaat zulver en alleen hierom: is er inderdaad mogelijkheid om met de deputaten van de gebonden kerken te spreken en te onderhandelen op de wijze die zij voorslaan? En dan zeg ik: NEEN, DRIEMAAL, NEEN.

Sprekende over het boek van ds H. J. Schilder, zegt ds Wielenga:

Het is onwederlegbaar. Zo onwederlegbaar dat de „gebonden“ pers er in alle talen over zwijgt. Ja, allicht, hiertegen is dan ook niets in te brengen. In dit door en door eerlijke en zakelijke boek, en daarom des te vromer, is zo klaar als de dag aan te wijzen wat ons gescheiden houdt.

Men zwijgt deze documentatie-reeds dood, maar die het doen viegen nu in hoogmoedige artikelen als van dr H. N. Ridderbos des te verwoeder af op den man, die vóór een candidaat kon worden afgewezen heeft gewaarachuwd: pas op, als ge begint te binden, dan geeft dat ongelukken. Ze roepen dan: „actie“, dat allersappigste woordje. Ik noem liever (nervueze) actie dat dwaze drift-reactie-tje bij wijze van synodale oekase nummer zóó veel: mag deze man dreigen? Auteur Dijk, onderteekenaars Berkouwer plus andere moderamenleden. — Nog een ander documentatiestuk:

Ik breng in herinnering het boek van ds Janssen over De Feitelijke Toedracht. Een kostelijk boek. Wie het leest weet weer precies de FEITEN. Het is een door en door zakelijk boek, en daarom des te vromer. Want vroomheid gaat onvermijdelijk gepaard met waarheid en zakelijkheid. Anders is het vroompraterij.

Wie nu de FEITEN weer raadpleegt, wie zijn geheugen weer opfrist, die weet precies waar het om gaat: De weg tot samenspreking is muurvast toegesloten.

Verder:

In het licht van de nuchtere feiten alleen al is het onmogelijk om te herroepen wat de synode in 1946 voor het aangezicht des Heeren heeft uitgesproken: dat inwilliging van het tot haar gekomen verzoek in de daaraan bijkens zijn tekst gegeven vorm van Godswege ons verboden wordt als zondig, schadelijk, gevaarlijk en zinloos. Lees deze conclusie, na serieus te hebben kennisgenomen van de voorafgaande constatering en van het gehele rapport der commissie.

Ik was ter synode toen dit behandeld werd en ik geloof dat elk woord verantwoord is en vandaag moet gehandhaafd worden. Tenzij de deputaten in hun officieel rapport nieuw licht zouden moeten ontsteken. Maar ik voor mij kan nog niet zien dat dat mogelijk is.

Ik geloof dat we rond en klaar moeten uitspreken dat op dit ogenblik in de gegeven situatie het dwaas en tijd vermorsen en geld verspillen is om met de gebonden kerken te gaan samenspreken. Dat is onzakelijk en dus niet vroom. God vraagt oprechtheid en waarheid in deze besprekingen. Het gaat om Zijn Woord en om Christus' Kerk, ja, het gaat om de waarachtigheid Gods in Zijn spreken, ja, om de Waarachtige Zelf. Om Zijns Naamswil mogen we niet de feiten laten liggen. Maar zijn we geroepen tot bekering. Neem de besluiten en de bindingen terug. Ze gaan BOVEN de Schrift uit. Herroep de schorsingen en afzettingen. En zo niet, dan is er geen BASIS van gesprek tussen wat men dan gelieft te noemen kerken. Het kan eenvoudig niet.

Ik herinner aan mijn eigen schorsing door de classis Rotterdam.

En het afschrift van de mededeling daarvan aan alle kerken in ons land heb ik elke Zondag bij mij op de kansel, het afschrift ligt in mijn preekboekje. Ik vergeet het niet, en mag het niet vergeten. Ik ben geschorst als scheurmaker met andere ouderlingen van Capelle aan den IJssel. Zal ik dat mogen vergeten? Neen. Wegens zonde van Scheurmaking geschorst. Wist men niet wat men doen ging op die sombere wintermiddag van 15

an kunnen we
i. In dat geval
kbaar en wel:
den, opdat de
et verlieze en
atan,
K. S.

e van Emmel-
weg tot mon-
r dan zo, dat
culiere mening
sulteert in een
esprokene een
ter informatie
gecombineerd
ik met mede-
s. Syn. op aan-
or de samen-
p de concrete
hetzij mora-
gevoerd, maar

monen wordt
De classis be-
Syn. voorstelle
n. geb. kerken,
n in 1946 ver-
leren over de
met deze din-
der gelovigen

K. S.
Bos.

K. Wielenga:
der geesten
telijk de kwes-

at ik het met
is ben.

er inderdaad
de gebonden
p de wijze die
DRIEMAAL

J. Schilder,

gbaar dat de
igt. Ja, allicht.
n. In dit door
laarom des te
vrijzen wat ons

od, maar die
kelen als van
op den man,
rewezen heeft
de binden, dan
„actie”, dat
r (nerveuze)
van synodale
v dreigen?
r plus andere
documentatie-

s Janssen over
boek. Wie het
et is een door
vromer. Want
et waarheid en
i.

, wie zijn ge-
waar het om
uurvast toege-

leen al is het
ynode in 1946
gesproken; dat
verzoek in de
rm van Gods-
schadelijk, ge-
na serieus te
aande consta-
commissie.

d werd en ik
vandaag moet
n in hun offi-
ntateken. Maar
mogelijk is,
ten uitspreken
tie het dwaas
om met de ge-
it is onzake-
heid en waar-
Zijn Woord en
waarachtigheid

htige Zelf. Om
n laten liggen.
m de besluiten
de Schrift uit.
n zo niet, dan
wat men dan
voudig niet.
door de classis

arvan aan alle
bij mij op de
dke. Ik vergeet
n geschorst als
in Capelle aan
Neen. Wegens
men niet wat
middag van 15

December 1944? Of ze het wisten, Want de Doeken had
des morgens de vergadering gewaarschuwd en gezegd
dat men moest weten wat men deed, schorsen zou men
gaan doen in NAAM VAN CHRISTUS. Nu, dat wisten
de broeders en ze hebben het gedaan, diep bewogen
in naam van de Heiland.

Wij er mogelijkheid zijn tot samenspreking en onder-
handeling dan zal de classis Rotterdam der gebonden
kerken eerst moeten herroepen mijn schorsing en die
van br W. Schouten en br F. van den Dool te Capelle
aan den IJssel en de schorsing van de andere, hetwelk
reeds bij voorbaat was besloten, zo zij zich niet con-
formeerden aan de besluiten van de classis.

Wat in naam van Christus toen is besloten op Vrij-
dag 15 December 1944 zal moeten worden gehand-
haafd of worden herroepen. Een andere weg is er niet.
Dat is zakelijk en dus ook vroom. God is de Waarach-
tige en het kan niet bestaan, dat we gaan praten met
deze vonnissen tussen ons.

Het is onmogelijk om samen te gaan bidden tot de
Waarachtige en dit feit in ons gebed te verdoezelen. Dan
wordt dit gebed onwaarachtig. We zullen onze nood en
ellende recht en grondig moeten kennen eer we durven
bidden.

De gebeden verhinderen, en toch erom roepen?
K. S.

Br H. J. Wijn over voorslag-ds Bos.

In „De Schaapskooi” schrijft ook ouderling H. J.
Wijn over de bekende kwestie; ter sprake komt ds
Bos' opwekking, dat men plaatselijk al vast be-
ginnen zal met „hereenigen”; dezelfde tactiek, waar-
over Gronings Synode het hoofd schudde toen de
synodocraten (juist die!) probeerden synode en kerke-
raden tegen elkaar uit te spelen bij ons (bij hen zelf
heette het, toen ze mij wilden „hangen”; geen ker-
keraden erbij halen, maar alleen de Synode):

Gesteld dat onze Kerkeraad een dergelijk verzoek van
een der leden van onze plaatselijke kerk bereikt, tot
wie zal de kerkeraad, indien hij het verzoek voor in-
williging vatbaar zou achten, zich dan moeten wenden?
Tot alle gebonden Gereformeerde kerken in Nederland,
of tot de Kerkeraad van de gebonden kerk van Rotter-
dam-Centrum? En hoe kan dit geschieden nu er nog
Deputaten voor de samenspreking bestaan van beide
kerkengroepen?

Even verder:

Gesteld wederom, dat de Kerkeraad van Rotterdam-
Centrum zich met een voorstel, als bedoeld, tot de ge-
bonden Kerkeraad van Rotterdam-Centrum zou wenden
en die Kerkeraad zou buiten de door zijn Generale Syno-
de benoemde deputaten om tot een bespreking over
hereniging bereid zijn, dan zal toch als eerste punt van
behandeling die wederzijdse erkenning der ambten aan
de orde moeten komen en dus, om maar bij Rotter-
dam te blijven, de positie van Da Wielenga in discussie
moeten komen. Hij is mede op instigatie van de ge-
bonden kerkeraad, hiervoorgenoemd, door de Classis
Rotterdam geschorst. Dit schorsingsvonnis is er nog
steeds en de motiveringen waarop het rust zijn er nog
evenzeer! Het is afkomstig van een kerkelijke verga-
dering en zal, wil men tot de door ds Bos gevorderde
erkenning der ambten komen, vernietigd moeten wor-
den. Vernietiging zal, wil men metterdaad van vernie-
tiging kunnen spreken, betekenen, vernietiging niet al-
leen van het vonnis, maar ook van de gronden waar-
op dat vonnis is gebouwd en dat zijn de bekende met
bindend gezag opgelegde leerbeslissingen en de kerk-
rechtelijke besluiten; deze toch zijn aanleiding, oorzaak
en grond van de schorsing van ds Wielenga geweest.
En dan de broeders ambtsdragers, welke tijdens de
vrijmaking onze kerk dienden en nog dienen en die des-
tijds door de gebonden Kerkeraad zijn beschuldigd van
woordbreuk en niet waardig werden gekeurd om meer-
dere vergaderingen als afgevaardigden te bezoeken. Hoe
moet het daarmee gaan? Men zal ook die beschuldigin-
gen en besluiten volledig moeten terugnemen indien
men hen in hun ambten weder wil erkennen.

Voorts:

Het betreft hier geen zaken bepaalde personen aan-
gedaan door andere personen, maar het gaat hier om
ambtsdragers, die als zodanig door een kerk of een
kerkelijke vergadering zijn behandeld, bejegend en ge-
schorst! Men bagatelliseert dat niet en nooit. Doet
men dit wel, dan zal de zonde van hereniging groter
zijn dan die van de leerbeslissingen, de kerkrechtelijke
besluiten en de schorsingen, omdat dan immers blijken
zou, dat al deze daden niet ernstig genomen meer wor-
den. Men kan hiertegen opmerken, dat de gebonden
kerken die beslissingen en besluiten in de praktijk al
lang niet ernstig meer nemen, maar dan moge er op
worden gewezen, dat dit dan een bewijs is van de afwe-
zigheid van kerkelijke stijl en kerkelijk handelen, en
dat uit die gedragingen van de gebonden kerken geen
argument kan worden geput om nu onzerzijds ook maar
te doen alsof die beslissingen en besluiten er niet zijn
of althans niet ernstig gemeend waren.

Het vorenstaande lijkt hard, maar is het toch waar-
lijk niet.

Zie: indien men waarachtig herstel van de vrede na-
jaagt, dan is er maar één mogelijkheid om die vrede
te verkrijgen en dat is door herstel van het recht.

Vervolgens:

Zijn Prof. Schilder, ds D. van Dijk of ds Wielen-
ga, om maar concreet te maken wat hier wordt be-
doeld, afgezet of geschorst om het ontbreken van oot-
moed en geduld of om liefdeloos optreden of om uitin-
gen van persoonlijke gekrentheid of om het vervreem-
den van broeders door het trekken van onjuiste conse-
quenties? Immers neen. Zij zijn in hun ambtswerk,
waartoe zij zich door de Heere geroepen wisten, verhin-
derd door besluiten, waartegen zij zo lang mogelijk ge-
streden hebben en die toch genomen zijn en die niet
zijn geweest naar het Woord des Heeren.

Conclusie van den schrijver: ten eenenmale onaan-
vaardbaar.
K. S.

Rustig schrijven of rustig lezen.

In mijn „Christus en Cultuur”, bl. 88 schreef ik:

„Kerkherstel, ook wanneer het aantal der belijders
slinkt, betekent steeds weer tevens cultureel herstel”.

Ds A. M. Boeyinga (synodoer.) ziet in de woorden
al weer een bewijs van „een erbij slapen” der kerke-
lijke kwestie, en ondersteunt dan dat ik in deze woorden
doel op „eigen kerkengroep”. En wil dan graag, dat
rustig geschreven wordt.....

Zijn we al zoover, dat de Afscheiding en de Doleantie
vergeten worden uit louter ressentiment tegen de
Vrijmaking? Om maar niet verder terug te gaan in de
historie, of breder in de geografische ruimte?

Volgende maal krijgen we misschien een klacht, dat
de Hervormde Kerk implaats van „eigen” kerk de klan-
disie krijgt; daar spreken ze ook van „Kerkherstel”.
Rustig lezen is ook wat.
K. S.

De „Christen” Sjarifoeddin.

Uit „Laatste Nieuws uit Indië” d.d. 6 September:

In het Kerstnummer 1947 van „Vrij Nederland” be-
toogde een zekere dr Oberman uit Batavia in artikelje
„Advent aan boord van de Renville”, dat hij zich had
geschaamd. Hij had n.l. de heer Sjarifoeddin horen
zeggen, dat „wij de geboorte herdenken van de vorst
des vredes, laat ons denken aan zijn boodschap: peace
on earth and goodwill towards men”. En dan verzucht-
te de heer Oberman:

„Ik acht dit getuigenis van de Christen Sjarifoeddin
een daad van moed. In het antwoord van de Voorzitter
van de Delegatie van 't Koninkrijk der Nederlanden
moet deze adventstoon ontbreken. Hij is Mohammed-
daan”.

Thans heeft de heer Oberman de „Christen” Sjarifo-
eddin kunnen horen verklaren, dat hij sinds 1938 in
het geheim lid van de communistische partij is geweest
(n.l. bij de aankondiging van de fusie tussen zijn repu-
blikeinse socialistische partij met de republikeinse com-
munistische partij).

Voor dr Oberman en voor „Vrij Nederland” dunk ons
reden genoeg om zich weer te gaan schamen.

Volgens een lezer is deze crypto-communist, thans
eindelijk publiek communist, een vriend van Dr Ver-
kuyl, over wien deze eens in 1946 in „De Brug” een
hooggestemd artikel schreef. Moeten „onze jongens”
in Indië, die gratis „De Wachter” krijgen, ook al vast
met dr Verkuyl gaan praten naar de gedachte van
ds Bos?
K. S.

Ds H. Veltman over voorslag-ds B. A. Bos.

In „Ons Kerkblad” (N-Br. en L.) schrijft ds H.
Veltman (Den Bosch):

Ds Bos is nu echter van mening, dat buiten de depu-
taten om door particulieren maar stappen moeten wor-
den gedaan om tot de begeerde hereniging te komen.
Wij menen, dat hij hiermede niet de juiste weg be-
wandelt. Indien hij van overtuiging is: langs de tot nu
toe geprojecteerde weg zullen we ons doel niet bereiken
— dan was o.i. het enige wat hij had kunnen doen en
mogen doen: aan zijn kerkeraad voorstellen zich tot de
komende generale synode te wenden om te bewerken,
dat het besluit van de vorige generale synode ongedaan
werd gemaakt; een besluit, waaraan hij nog wel z'n
volle medewerking heeft verleend.

Even later:

Het is niet juist om thans achter de rug van depu-
taten om door particulieren te willen laten bereiken,
wat deputaten niet hebben kunnen bereiken.

Een vraag:

Wéét ds Bos door hoevelen in de binnenkamer, juist
uit liefde tot de Waarheid en het recht Gods in Zijn
kerk, geworsteld is, opdat toch weggedaan zou worden
wat almeer het samenwonen van broeders in het éne
huis des HEEREN tegenstond? Moeten die worstelaars
schuld gaan belijden? En kunnen die eenvoudige ge-
lovigen het helpen, dat zoveel van hun zaken buiten
hen om behandeld zijn? Daarvan kunnen toch zeker
alleen maar diegenen, die dat op die geheime zittingen
der synodes van 1939—1942 gepresteerd hebben, voor
God in de schuld komen?

Volgende vraag:

Wie zal ooit voor God durven te verschijnen en zeg-
gen, dat hij rein is van hart en dat er altijd de door
Hem gestelde volle maat van ootmoed enz. in 't leven
geweest is? Maar het gaat toch de vraag worden, of
dat iets te maken heeft met de concrete oorzaak van
de breuk die gekomen is. Of dat dus aan de zaaks-
gerechtigheid iets verandert, die we toch volhouden te
hebben voor God.

Nog een opmerking:

Toen Paulus in Antiochië moest constateren, dat
Petrus veinsde, omdat hij ineens niet meer met de
heiden-christenen aan één tafel wilde aanzitten uit valse
motieven — toen heeft Paulus ook zichzelf niet „weg-
gecijferd” (Gal. 2) en heeft hij Petrus niet uitnemender
geacht, dan zichzelf, maar hem openlijk in zijn aan-
gezicht weerstaan. Want het ging niet om Paulus, maar
om het Evangelie, om de zaak van Christus, om Zijn
kerk! En omdat de door de synodes van 1939 e.v.j.
genomen besluiten de zaak en de kerk van Christus
niet konden dienen, integendeel fataal en funest daar-
voor waren — daarom hebben wij juist onszelf „weg-
gecijferd”, onze „rust” en onze „ere” en kerkelijke
goederen en wat al niet opgeofferd, opdat het Evangelie
en dat alleen in Christus' kerk z'n loop zou hebben! In
de zaak der leergeschillen en de rechtsverkrachting
door de synoden, mochten we degenen, die daarmee de
kerken belast hebben, niet uitnemender achten dan

(neen, niet onszelf, want wie zijn wij? maar dan) onze
Heer en Koning en Zijn waarheid en Zijn recht!

En inzake de „processen”:

Kan ds Bos één geval aanwijzen, waarin een vrij-
gemaakte minderheid een procedure voor de wereldlijke
rechter is begonnen? Maar wél zijn op talloos veel
plaatsen vrijgemaakte meerderheden door synodocrati-
sche minderheden voor de rechter galeept! En zelfs
waar de getallen elkander in evenwicht hielden, heeft
men van synodocratische kant de leus aangeheven: ze
krijgen geen cent en geen steen — en zijn ze aan het
procederen gegaan. Wie heeft hier dan schuld te
belijden?

K. S.

Ds G. Visée over ds Bos' voorslag.

In „Kamper Kerkbode” merkt ds Visée op:

In het jaar 1944 zeide ds B. A. Bos: Christus volgen
betekent: maak u vrij. Zich voegen bij de vrijgemaakte
Gereformeerde Kerk was toen: den hals buigen onder
het juk van Christus en blijven bij hetgeen Hij, onze
enige Meester, verordend heeft.

In het jaar 1948 zegt dezelfde ds B. A. Bos tot
degenen, die nog steeds aan dezelfde besluiten en han-
delingen gebonden zijn en staan onder „bovenschriftuur-
lijke binding” en „menschelijke aanmatiging in de kerk”:
blijf waar ge zijt en doe wat ge kunt om te komen tot
hereniging.

Anno 1944 heette het: Vrijmaking.

Anno 1948 is de dagorder: Blijf zitten waar je zit.

Vanwaar deze wijziging van het devies?

Even verder:

„Er is een gedenkboek voor Gods aangezicht”, zegt
de Schrift. Een woord, dat we maar niet moeten reser-
veeren voor motto-preeken op oudejaarsavond. Maar het
zou kunnen zijn, dat in de gebonden kerken de situatie
zich gewijzigd had. Indien dát het geval was..... indien
daar, in die kerken n.l. het inzicht doorbrak: we hebben
door onze leerbesluiten en schorsingen gedaan wat
kwaad was voor den HEERE.....

Maar zoo is het niet.

Geen enkele kerkeraad, geen enkele meerdere ver-
gadering heeft daar zulk een uitspraak gedaan. Er is
daar nog geen wolkje als eens mans hand.....

Conclusie:

Ds Bos heeft de zaak der Kerk een kwaden dienst
gedaan. Hij heeft de aarzelande broeders en zusters
in onze eigen Kerken niet gesterkt, de aarzelande broe-
ders en zusters in de gebonden Kerken den rechten weg,
ook door hem in 1944 gewezen, niet aangegeven. Hij
heeft — zijn allerbeste bedoelingen ten spijt — door
deze actie niet vergaderd, maar verstrooid. Hij heeft
„de eenvoudigen”, die hij meende te helpen om de zaken
weer „eenvoudig te zien, een ergernis op den weg ge-
legd, hun volhardten bij en hun komen tot de daad van
gehoorzaamheid, verhinderd.

„Vandaag nog ieders roeping zich vrij te maken”
— aldus ds Visée. Hij heeft gelijk.
K. S.

Gebed in de classis Middelburg (syn.).

In „Zeeuwse Kb.” (syn.) wordt verhaald:

De eenheid aller Gereformeerden. — De classis Mid-
delburg sprak uit, dat zij, kennis genomen hebbende van
de brochure van ds B. A. Bos en zijn oproep al het
mogelijke in het werk te stellen tot helling van de ge-
slagen breuk te komen, hartelijk instemming betuigt.
Inzonderheid heeft haar instemming zijn opwekking om
zich te bekeren van alle liefdeloosheid en van wat kren-
ken kan in woord en geschrift en elkander als broeders
te zoeken, naar Christus' gebod. Hoewel de weg nog
niet ziende, hoopt de classis van harte, dat een weg
gebaand worde tot hereniging, naar de eis van onze ge-
meenschappelijke Heiland. Daarom wekt zij de kerken
op deze zaak in het gebed te gedenken en bidt zij in
deze dagen in het bijzonder deputaten ad hoc Gods
wijsheid toe.

Waarom h i n d e r t de redacteur van dit blad die
gebeden, door, ondanks duidelijke tegenspraak, nog
steeds te zeggen wat niet waar is? B.v. dit:

Van de zijde van de brs van art. 31 zijn er sommigen
(Prof. Schilder e.s.), die tot elke prijs mondeling con-
tact willen vermijden, om weer tot elkaar te komen,
doch vasthouden aan schriftelijke correspondentie.

Dat de zaak anders staat, móet deze redacteur we-
ten. Overigens citeert hij van ds Bos juist de passa-
ges, die evenzeer de feiten weerspreken. En stemt er
mee in.
K. S.

De koning mag de minste niet zijn.

Lustrator vertelt een sprookje in Gron. Kbl. Een
koning, en ministers, van wie sommigen anderen uit-
wierpen, en, toen de reactie te erg werd, maar eens
met de uitgeworpen „muiters” wilden praten, zonder
voornaf vast te stellen hoe ze over de wet des ko-
nings dachten:

En nu was er in het kamp van de trouwe onder-
danen een officier, zoets als een groot-majoor. Een
man, die alle trouwe onderdanen lief hadden en eerden
en die in het heetst van de strijd als een held de spits
had afgebeten.

En deze groot-majoor was zo begerig naar de een-
heid des volks dat hij toch maar wilde praten en de
schuld niet alleen bij de andere partij wilde zoeken.

Hij zag het geschetste volk en hij dacht aan zijn
koning.

En liever dan straks met een gebroken koninkrijk
voor zijn koning te komen, wilde hij de minste maar zijn.
Toen we zover waren met ons sprookje, klonk plot-
seling de stem van onze Benjamin, die altijd interrump-
peren moet als wij sprookjes vertellen.

„Maar vader”, zei hij, „dan had hij toch beter direct maar de minste kunnen zijn, dan was al die narigheid niet gebeurd.”

Onze oudste, die al beter begrijpt dat een koning door recht gediend wordt, lachte een beetje hautain en zei: „Maar snap je dan niet, jongen, dat het om de koning ging. Over het bevel van de koning mag je toch niet schipperen.”

„En mocht dat toen later wel?”, zei Benjamin, die er meer van begreep, dan wij verwacht hadden.

Wij namen het woord maar weer over want wij zagen de kans schoon om met een leerrijke toepassing een einde aan het sprookje te maken.

„Nee”, zeiden we, „dat mag natuurlijk nooit, tenzij die officier zich bewust geworden is, dat hij vroeger niet het woord van de koning heeft gesproken.”

Maar als die officier weet, heel zeker weet, dat hij vroeger naar het bevel van de koning gehandeld heeft, dan mag hij nooit capituleren.

„Natuurlijk niet”, zei Benjamin, „want dan zou de koning de minste zijn.”

Toen zijn we maar opgehouden, want de kinderen moesten naar bed.

Maar we dachten: als we alle dingen eens konden zien met die kinderlijke eenvoud, wat zou dan alles veel gemakkelijker worden.

En dat woord worden we maar niet weer kwijt, het dreunt en deint steeds maar in ons hoofd: De koning mag niet de minste zijn.

Achteraf spijt het ons dat we het woord koning niet met een hoofdletter geschreven hebben, want wij zijn niet waardig zijn schoenriem te ontbinden.

Voor Hem willen we altijd wel de minste zijn. Want we zijn ons bewust dat we zondaren zijn, gelijk de anderen.

K. S.

De Bos repeteert zijn onjuistheden.

De Bos, hoewel gewaarschuwd van meer dan één kant, schrijft nu nog eens in De Wachter:

Nu reeds weten we dat Prof. Schilder onder geen conditie wil spreken. Ik wil het wel, en weet me hierbij gesteund door Joh. 17.

Onder verwijzing naar het Groningsche besluit, en mijn publieke woorden, herhaal ik: onwaar, Verder:

Hier zij slechts de opmerking geplaatst, dat het op zijn minst toch wel enigszins vreemd aandoet, dat Prof. Schilder, nadat hij mij eerst zeer krachtig opgewekt heeft een particuliere stap te doen, nu, nadat op zijn suggestie de stap gedaan is, geen enkel welwillend woord meer voor dit pogen over heeft.

De Bos weet heel goed, dat ik hem iets anders heb gevraagd dan hij deed.

K. S.

De Y. K. Vellenga over voorstel de Bos.

De Vellenga (syn.) merkt op in Geref. Kbl. Ov. en Dr.:

Wie dit even in zich opneemt, ziet duidelijk, dat de Bos de schuld der vrijgemaakte alleen kan vinden in de toon, maar die der Gereformeerde Kerken wil aanwijzen in de zaak.

In het kort zou men het voorstel van de Bos aldus kunnen weergeven: wij moeten schuld belijden over geprikkelde woorden en gij moet schuld belijden over zondige besluiten.

Inderdaad is dit een „concreet voorstel”.

En ik twijfel ook niet, dat, werd het algemeen aangenomen, de vrede spoedig getekend zou zijn, het vraagt immers zakelijk een volledige schuldbelijdenis van de zijde der Gereformeerde Kerken.

En we zouden daar zeker voor te vinden moeten zijn en, naar ik geloof, ook inderdaad voor te vinden zijn, als die schuld werd aangewezen. Maar dat wordt ze juist niet.

Wie kennis neemt van de voorslag van de Bos komt dan ook tot de conclusie, dat we er zakelijk geen stap verder mee komen.

Nooit brengt het twee partijen tot elkander, wanneer de ene partij, niet zonder nadrukkelijkheid betoogt, dat ze niet gescheiden mogen leven, en dat de andere partij daarom maar belijden moet, dat de schelding zakelijk haar schuld is.

Wat de Bos in een paar bladzijden over onze „schuld” betoogt, is een samenvatting van alle aantijgingen, die in de loop van de laatste vier jaar ons zijn aangedaan, en die bijna even herhaaldelijk als ze zijn gedaan, ook zijn onderzocht en afgewezen.

Wat de zaak betreft, zijn we dus nog even ver als vóórdat de Bos zijn brochure de wereld inzond.

K. S.

Barth over de pluriformiteit.

„In de Waagschaal” vertelt van een vraaggesprek, dat men ter gelegenheid van de Amsterdamse bijeenkomst van den „Wereldraad der Kerken” met K. Barth gehouden heeft. De vraag luidde:

In welke zin kan er van kerkEN (in het meervoud) gesproken worden? Is dat meervoud niet een misbruik van de betekenis van „kerk”? Is er behalve de kerk van Jezus Christus in algemene zin, waarin wij geloven, en de plaatselijke gemeente, waarin de algemene kerk beleiden wordt, nog een derde mogelijkheid om van de kerk te spreken, zoals dat in de onderscheiding der diverse denominaties gebeurt?

En het antwoord:

Het Nieuwe Testament kent alleen de plaatselijke kerk en de ene universele kerk. In de eerste geloven en ontmoeten wij de tweede, 't lichaam van Christus.

Eigenlijk is het gebruik van het meervoud „kerken” dus een ketterij, als het gaat over denominaties. In de lokale kerken (vgl. in het Nieuwe Testament: Korinthe, Galatië enz.), die volledig zijn in zichzelf, die elk de kerk zijn, bewegen de leden zich in de werkelijkheid der kerk, omdat zij aan de gemeenschappelijke eredienst

deelnemen. In het geval van een denominatie is „kerk” louter een gewoonte-term, omdat een ander woord zich niet voordeed. Wij zouden het woord kerk, indien het in zulk een betekenis gebezigd wordt, dat er een meervoud van zou bestaan, maar tussen aanhalingstekens moeten plaatsen. De kerk is immers voorwerp van geloof. En in de evangelische kerk (of welke denominatie ook) mag ik niet geloven. Nog minder in een roomse, nederlandse enz. kerk.

In dit antwoord ligt iets goeds; we zeggen het, op gevaar af, dat een nieuwe dissertatie onder leiding van den dogmaticus aan de V.U. tusschen Barth en ondergeteekende verwantschap constateert. Maar nu komt het verschil: wat is de kerk? Die op het (leer-)fundament der apostelen en profeten staat? Of: die het „pathos” van hen in haar coryfeeën deelt?

K. S.

De gereformeerde professor, dien de Buskes sprak.

De J. J. Buskes vertelt in „In de Waagschaal”:

Vanaf 10 Mei 1940 heb ik elke Zondag voor de koningin gebeden en op het Convent verdedigde ik die vóór 10 Mei nooit voor de koningin bad, de voorbede voor haar tegenover een gereformeerde professor in de theologie, die het vóór 10 Mei tweemaal per Zondag deed, maar kort na 10 Mei adviseerde, om alleen „voor de overheid” te bidden. God wist wel, wie wij bedochten. We noemen ook maar den naam niet.

K. S.

Kerkvervolgung.

In Calvinistisch Jongelingsblad schrijft de redacteur, dhr Van Oord:

Als we de feitelijke toedracht van de zaak „candidaat Schilder” nagaan, dan is het ontzettend hoe men met Gods Kerk en z'n dienstknecht heeft durven handelen.

Aan de overzijde tracht men dit op wereldsche wijze steeds weer te camoufleren, maar officiële stukken wijzen uit, hoe diep het verderf in de Kerk ingevreten is. Er was voor candidaat Schilder geen plaats op den kansel van de dusgenaamde Geref. Kerken en als de kinderen Gods in Bergschenhoek tegen deze zonde opkomen, wordt heel de kerk buiten het verband gezet.

Jongelui, dit is kerkvervolgung en anders niet en laat je niet van de wijs brengen door al die lieden, ook in eigen kring, die zeggen, dat men deze zaak niet zoo extremistisch moet bezien.

K. S.

Wie lachen?

S. te Gr. in Geref. Gezinsblad:

We kunnen reeds hier en daar opmerken, hoe men reageert. Wie lachen op het ogenblik bij de publicaties van de Bos? De Kerkverwoesters, en daarachter de grote Verleider. Hebben de „Synodale” leiders en allen die hen ook vandaag vrijwillig volgen, niet uitgeworpen de getrouwen die niets anders wilden dan de waarheid Gods tot heerschappij brengen? Onderscheidene broeders hebben alles daarbij toen achter moeten laten, positie, plaats in kerk en wereld, materiële waarden. We herinneren ons verschillende die de sprong in het maatschappelijk donker gewaagd hebben met de Heere. Men kon niet anders.

K. S.

Breda laat zich hooren.

Breda heeft in 1946 zich over samenspreking laten hooren: thans wederom. Aldus:

Aan de Generale Synode der Gereformeerde Kerken, bijeengeroepen te Amersfoort op 19 October 1948.

Geliefde Broeders in onzen Heere Jezus Christus,

De kerkeraad van de Gemeente des Heeren (Gereformeerde Kerk-Vrijgemaakte) te Breda, in vergadering bijeen op Vrijdag 10 September 1948, spreekt als zijn oordeel uit, dat een kerkelijke samenspreking tot herstel van de eenheid niet kan en mag plaats hebben met afgevaardigden van kerken, die door haar onschrijflijke leeruitspraken en zondige bindingen en door het vervolgen van trouwe kerkedienaren schuldig staan aan de zonden, die naar art. 29 der Ned. Gel. Bel. kenmerkend zijn voor de valsche kerk, en die ondanks herhaalde en ernstige vermaningen tot op heden in deze grove zonden blijven volharden. Hij acht zulk een samenspreking alleen dan voor den Heere te verantwoorden, wanneer de aan zulke grove zonden schuldig staande kerken openlijk en officieel van eenig schuldgevoel en boetvaardigheid aan onze kerken zouden blijk geven.

De kerkeraad stelt dan ook aan de Synode voor te besluiten: niet verder in te gaan op de ter tafel liggende verzoeken en voorstellen tot samenspreking en daarom de discussies over de wijze van samenspreking te beëindigen.

K. S.

Wie heeft eigenlijk het eerst gevraagd om samenspreking — ten overstaan van de heele kerk?

Herinnerende aan ondergeteekende's verlangen om publieke aantijgingen inzake de leer ook niet in het geheim af te handelen, en aan zijn brief van 13 Dec. 1943, schrijft de F. A. den Boeft in Gron. Kbl.:

Men vraagt vandaag: was het verschil zo erg, dat men daarom zich moest vrijmaken. Neen, daarom niet, maar dat heeft Schilder ook altijd gezegd: hij heeft gesmeekt, uit den treure: laat ons deze dingen op de kerkvloer uitspreken, elkaars argumenten toetsen en overwegen, neen natuurlijk niet doen alsof je neus bloedt, zoals Ridderbos en Grosheide en Nauta en Den Hartog vandaag doen met Feenstra en de Friese predikanten, die vergeefs in hun blad waarheid en eenheid trachten te dienen, maar de kloof steeds breder en in het openbaar maken van de zedelijke kloof, die ons vervreemdt van een kerk, die noch papieren herroept, noch ze handhaaft, neen op de kerkvloer onder gehoorzame onderwerping aan het Woord des Heeren

er over praten. Niet in een blaadje, waarin je artikelen schrijft, waarom men je niets doet, maar nu de zaak aan de orde is op de kerkvloer. Laten die heren van „Waarheid en Eenheid” op hun kerkelijke vergaderingen maar eens klaar en duidelijk ZEGGEN, wat ze in hun krantje schrijven: dan komen we verder. Maar neen, dat mocht niet; het Woord verbood dat en de belijdenis, nietwaar Prof. Grosheide?

We oordelen tegenwoordig niet meer zonder de officiële stukken uit het boek van Ds H. J. Schilder. Hij had het niet nodig uit ZIJN ACTA weg te laten, wat de Synode in haar acta niet breedvoerig wilde vermelden. Ds H. J. Schilder had immers niets te verzwigen. Welnu: het Woord ligt er tusschen. Zolang dat staketsel niet is weggenomen, willen we niet eens eenheid. Dat kan en mag alleen in het samenleven op het ene fundament van het Woord. Maar dan moet er ook de bereidheid zijn ons samen aan dat Woord te onderwerpen. Dan moet niet gezegd worden van menselijke structuren, dat we daar aan gebonden zijn.

K. S.

KERKNIEUWS

Tweetal te:

Loenen a. d. Vecht, J. H. v. d. Hoeven te Meppel en P. Lok te Zaamslag.

Beroepen te:

Loenen a. d. Vecht, P. Lok te Zaamslag.

Aangenomen naar:

Heerenveen, F. v. Dijk te Opende.

Bedankt voor:

Zwolle, L. J. Goris te Emmer-Erfscheidenveen.

— Dr F. L. BOS te Vlaardingen woont thans Burg. Verkadesingel 45.

— **MLJDRECHT.** Adres Kerkeraad: L. Bras, Croonstadthuis 4.

— **AFVAARDIGING GENERALE SYNODE.** Door de Part. Synode van het Zuiden zijn naar de a.s. Generale Synode afgevaardigd: Ds H. Veltman, van 't-Hertogenbosch, Ds D. Zemel van Axel, prim, en Ds H. J. de Vries van Eindhoven en Ds J. F. Solie van Zoutspui, secund. Ouderling L. J. Nelemans van Zevenbergen en K. C. van Spronsen van Goes, prim, en Alkema van Maastricht en D. Jungertius van Waardhuizen, secund.

— **TERNEUZEN, INTREDE DS J. TEN HOVE.** Het was Zondag 5 Sept. een goede dag voor de Geref. Kerk van Terneuzen, die na een lange vacature van bijna drie jaar weer een eigen Herder en Leeraar, Ds J. ten Hove, overgekomen uit Gees (Dr.), aan zich verbonden zag.

In den morgendienst werd Ds ten Hove bevestigd door Ds J. v. Raalte uit Neede, die bij deze gelegenheid een predicaat hield over Ezech. 3:16—22.

In den avonddienst in de Herv. kerk, gevuld met een groote schare, deed Ds ten Hove zijn intrede, het Woord bedienend uit Openb. 2:7a; Die ooren heeft om te hooren, die hoore wat de Geest tot de Gemeenten zegt. Hij ontvouwde achtereenvolgens: dát, waarnaar en door wie gehoord moet worden.

Nadat deze, met bezieling uitgesproken preek, in groote aandacht was aangehoord en de slotzegen was uitgesproken, was er gelegenheid voor toespraken, waarvan de praeses van den Kerkeraad, de consulent, de burgemeester van Terneuzen en een ouderling uit Gees gebruik maakten. Ds ten Hove dankte tenslotte met een enkel woord.

— **DS J. P. VAN DER STOEL** is Zondag 18 Juli in de gemeente te Batavia bevestigd in zijn ambt en heeft in den avonddienst op dien dag zijn intreesprek gehouden over Openb. 22:10—12: „En hij zeide tot mij: verzegel de woorden der profetie deses boeks niet; want de tijd is nabij. Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe; en die vuil is, dat hij nog vuil worde; en die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd worde; en die heilig is, dat hij nog geheiligd worde. En ziet, Ik kom haastelijk; en mijn loon is met Mij, om een legelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn”.

Met dezen tekst heeft de eerste gereformeerde predikant na de Japansche bezetting in Indië in zijn kerk zijn intree gedaan.

Op 14 Juli was ds van der Stoel met de „Oranje” in Priok aangekomen en op Vrijdag had de gemeente reeds gelegenheid gehad om met haar nieuwen predikant kennis te maken.

Aangezien er reeds een pastorie is gevonden, is er geen belemmering meer voor gezinshereniging; ja zelfs kunnen wij reeds mededeelen, dat mevrouw van der Stoel en de kinderen hebben geboekt op de „Oranje” en half September in Batavia verwacht worden.

Immiddels zijn er reeds besprekingen gevoerd over het programma dat de ds zal afwerken in het komende halfjaar. Het komende halfjaar: het is mogelijk, dat de Generale Synode die in October zal bijeenkomen, beslissingen neemt, waardoor meer predikanten voor het werk in Indië beschikbaar komen, of waardoor het werk der veldpredikers voor de kerken in Indië meer zal kunnen betekenen. Daarom is geen programma op langer termijn voorbereid.

In de komende maanden zal het werk van ds v. d. S. zich dan geheel op Batavia richten. Voor dien tijd is er dan gelegenheid voor een reis naar de verstrooide leden, waarvoor gedacht is aan Sumatra, De leden in Medan, Padang en Palembang zouden dus ds van der Stoel in den loop van Augustus ontmoeten. Eerst zou nog een kort bezoek worden gebracht aan Bandoeng en omgeving.

— **VERZORGING EMERITI-PREDIKANTEN „ZONDER „VRIJGEMAAKTE KERK”.** Het agendum der Gen. Syn. vermeldt dienaangaande:

De Classis Enschede voelt zich bezwaard over een besluit door de Partic. Synode van Overijssel en Gelderland in haar vergadering van 9 Juni 1948 genomen inzake die emeriti, die geen vrijgemaakte Kerk achter zich hebben. De Classis Enschede acht:

1e. dat de Partic. Synode niet de bevoegdheid had deze materie te behandelen, als niet behorende tot de Kerken der meerdere vergaderingen in het algemeen;

2e. niet een vast b

3e. dat de Synod naar Art. haar vergadering komen. De Synode als verzorging den die c hem en H

— „CO- De Par kennis nomen in ten en ve velen.

De Ker onze emig de Protes

— VOO Berkel en formeerde leiding va formeerde de synod Instemmi mededeelt en aan de die D.V.

ENS der Geref bleven 9 d de voorste foort te h tuiele sar gebonden van oor

1e. dat „zondig, d de argum aanmerkti tatie than dubbelzin theoretisc lijken inh op dezen

en afhou zijn, terw kunnen v gevolgen;

2e. dat moeten b reconstru welke ge moet ges Gronings te worden nen heeft zijde van fixering een princ eischt wo

besluit, vergaderi verzoekt, aan de G te nemen

De Syr constat ningen v hetzij do nu toe g van een l stukken i breuk” d tieteeken wederzij

van oo wisseling duidelijke Groninge wisseling besluit

1e. zich kerken, n gereed te der synod het „geti bleven, d positie;

2e. bo inhoud n

CORR Betalin Het is het abon Abonnees bedrag a delijk di

No. 4060 den juist Abonne moeten n

Inhoud Binnen 23sten ja verzoeken ontvange te vrage